



ผู้แจ้งความนำจับจะได้รับเงินสินบนจากการแจ้งความนำจับทุกครั้งหรือไม่

ราชัน คงชุม

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพัทลุง

ข้อบังคับกระทรวงการคลังว่าด้วยการหักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลัง พ.ศ. 2546 กำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย หักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ไว้จ่ายเป็นเงินสินบนรางวัล และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ตามอัตราที่กระทรวงการคลังประกาศ แต่ต้องไม่เกินอัตราที่กำหนด ถ้าเป็นเงินค่าปรับที่ได้รับชำระตามคำพิพากษาของศาล ให้เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้มีอำนาจสั่งหักเงินตามอัตราที่ได้รับและนำส่งเงินที่หักนั้น ให้แก่ส่วนราชการเจ้าของรายได้เงินค่าปรับ และให้ส่วนราชการนั้นยื่นเรื่องราวขอรับเงินตามแบบคำขอ ไปยังสำนักอำนวยการประจำศาลหรือสำนักงานประจำศาลที่ได้รับเงินค่าปรับจากการกระทำผิดกฎหมายภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่มิสทธิ์รับเงิน ส่วนเงินที่เหลือจากการหักให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน สำหรับเงินที่หักไว้ให้นำแบ่งจ่ายเป็น 4 ส่วน คือ จ่ายเป็นเงินสินบน 1 ส่วน จ่ายเป็นเงินรางวัล 2 ส่วน และเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน 1 ส่วน แต่หากไม่มีเงินสินบนให้รวมเป็นเงินรางวัลรวมเป็น 3 ส่วน¹

ประกาศกระทรวงการคลังกำหนดประเภทและอัตรการหักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลัง ได้กำหนดให้ส่วนราชการสามารถหักเงินค่าปรับ ที่ได้รับจากการกระทำความผิดตามบัญชีกฎหมายแพ่งท้ายประกาศกระทรวงการคลัง ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 จำนวน 117 ฉบับ และมีการแก้ไขเพิ่มเติมเรื่อยมารวม 9 ฉบับ หากเป็นกรณีที่มีการจับกุมผู้กระทำความผิดให้หักได้อัตราร้อยละ 80 ของเงินค่าปรับ ส่วนกรณีไม่มีการจับกุมผู้กระทำความผิด ให้หักได้ในอัตราร้อยละ 60 ของค่าปรับที่ได้รับ ทั้งนี้การกำหนดประเภทและอัตราเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลัง ตั้งแต่ฉบับที่ 5 เป็นต้นมา ได้กำหนดเพดานขั้นสูงในการหักเงินค่าปรับก่อนนำส่งกระทรวงการคลังไว้² เช่น ข้อบังคับกระทรวงการคลังว่าด้วยการหักเงินค่าปรับตามพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 ก่อนนำส่งคลัง พ.ศ. 2564 ค่าปรับตามมาตรา 60 ความผิดจากการผลิตเพื่อขาย นำเข้าเพื่อขาย หรือรับจ้างผลิตเครื่องสำอาง อันเป็นการฝ่าฝืนประกาศที่รัฐมนตรีออกตามมาตรา 6(1) ให้หักได้สูงสุดไม่เกิน 160,000 บาท ในกรณีที่มีการจับกุมผู้กระทำความผิด³

ดังนั้น จำนวนเงินที่ได้หักไว้จึงมีความแตกต่างกันในแต่ละกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจ่ายเงินสินบนเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน พ.ศ. 2546 ได้วางหลักไว้ว่า ระเบียบนี้มีใช้เป็นการโฆษณาให้คำมั่นแก่บุคคลใดตามกฎหมาย แต่เป็นระเบียบที่วางไว้เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาของทางราชการที่จะจ่ายเงินสินบนรางวัล ให้แก่ผู้แจ้งความนำจับ หรือเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ ซึ่งปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่อันได้มาซึ่งค่าปรับ ตามแต่จะเห็นสมควรเท่านั้น การพิจารณาของผู้มีอำนาจตามที่กำหนดในระเบียบนี้ถือเป็นเด็ดขาดผู้ใดจะนำฟ้องเป็นคดีไม่ได้ โดยเงินสินบนให้จ่ายแก่ผู้แจ้งความนำจับจำนวน 1 ส่วน ของเงินที่หักไว้ 4 ส่วน ส่วนเงินรางวัลให้จ่ายแก่เจ้าหน้าที่ผู้จับตามสัดส่วนของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ซึ่งส่วนราชการจะต้องไปออกระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการจ่ายเงินสินบน เงินรางวัลและค่าใช้จ่ายในการ



ดำเนินงาน เพื่อกำหนดให้บุคคลใดเป็นผู้มีอำนาจรับแจ้งความนำจับ รายละเอียดของการแจ้งความนำจับ การกำหนดผู้มีสิทธิได้รับเงินรางวัลว่าเป็นบุคคลใดบ้าง หลักเกณฑ์การคิดเงินรางวัล การกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานว่าจะสามารถนำไปใช้จ่ายหรือก่องหนผู้กักเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ตามอำนาจหน้าที่อันได้มาซึ่งเงินค่าปรับของส่วนราชการนั้น และระยะเวลาของการจ่ายเงินสินบนเงินรางวัล⁴ เช่น ระเบียบกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจ่ายเงินสินบนเงินรางวัล และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน พ.ศ. 2549⁵ ระเบียบจังหวัดพัทลุงว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจ่ายเงินสินบน เงินรางวัล และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน พ.ศ. 2564⁶ เป็นต้น

เมื่อมีการออกพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 ให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชีแนบท้ายหมายเลข 1 เป็นความผิดทางพินัย และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าวเป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย จึงเกิดประเด็นว่ากรณีเงินสินบนรางวัลนำจับเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอัตราโทษปรับอาญาเป็นพินัยแล้ว ยังสามารถดำเนินการหักเงินค่าปรับที่ต้องส่งคลังไว้เป็นเงินสินบนรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานได้หรือไม่นั้น กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือตอบข้อหารือของกรมการปกครอง โดยมีสาระสำคัญว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง อนุญาตให้ส่วนราชการหักเงินค่าปรับจากการกระทำความผิดกฎหมายไว้จ่ายเป็นเงินสินบนรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ตามข้อบังคับกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนด

ประเภทและอัตราการหักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลังรวม 9 ฉบับ ได้กำหนดนิยาม ค่าปรับหมายความว่า ค่าปรับที่ส่วนราชการมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายได้รับการกระทำความผิดตามกฎหมายตามประกาศกระทรวงการคลังแต่ไม่รวมถึงค่าปรับหรือเบี้ยปรับที่ได้รับตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร และค่าปรับหรือเบี้ยปรับที่ได้รับตามนิติกรรมสัญญาโดยมิได้กำหนดว่าค่าปรับที่ส่วนราชการซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายได้รับนั้นเป็นค่าปรับลักษณะใด ดังนั้น กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงจากโทษปรับทางอาญาเป็นปรับเป็นพินัย โดยยังคงเป็นค่าปรับตามกฎหมายตามบัญชีรายชื่อกฎหมายแนบท้าย ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดประเภทและอัตราการหักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลัง ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 ส่วนราชการจึงสามารถหักเงินค่าปรับดังกล่าวไว้จ่ายเป็นเงินสินบนรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานได้

การที่ประชาชนพบเห็นการกระทำความผิดตามกฎหมายซึ่งอยู่ในบัญชีแนบท้ายประกาศกระทรวงการคลัง และประสงค์จะแจ้งความนำจับเพื่อขอเงินสินบน นำเรื่องราวมาแจ้งต่อผู้รับแจ้งความนำจับ โดยผู้แจ้งความนำจับจะเป็นบุคคลเดียวหรือหลายคนก็ได้ แต่ต้องมีผู้จับ ซึ่งตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจ่ายเงินสินบน เงินรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน พ.ศ. 2546 ได้ระบุอย่างชัดเจนว่ามิใช่การโฆษณาให้คำมั่นแก่บุคคลใดตามกฎหมายที่จะจ่ายเงินสินบนเงินรางวัล โดยผู้แจ้งความนำจับ จะต้องบันทึกการแจ้งและรับแจ้งความนำจับ ระบุชื่อและที่อยู่ของผู้แจ้ง พร้อมทั้งสาระสำคัญแห่งการกระทำความผิดที่ผู้แจ้งตรวจพบ อันอาจเป็นความผิดตามกฎหมายฉบับใดสถานที่เกิดเหตุ วันเวลาที่พบ โดยขอให้มีการ



ดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิด อีกทั้งผู้แจ้งต้องมอบเอกสาร หลักฐาน สำหรับใช้ในการดำเนินการตรวจสอบให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ พร้อมทั้งแจ้งความประสงค์ขอรับเงินสินบนนำจับ ต่อส่วนราชการผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ เช่น กรณีประชาชนได้พบการแสดงฉลากอาหารไม่ถูกต้องตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยอาหาร นำข้อเท็จจริงที่พบนำมาแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ต่อมาพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง อาจพบข้อเท็จจริงตามข้อร้องเรียน หรืออาจไม่พบข้อเท็จจริงตามข้อร้องเรียน หรืออาจไม่เข้าข้อกฎหมายตามที่ผู้แจ้งกล่าวอ้าง หรืออาจพบข้อเท็จจริงใหม่ที่ไม่ตรงกับข้อร้องเรียน ย่อมเป็นไปได้ในหลายลักษณะ หากพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่ผิดตามที่รับแจ้งข้อร้องเรียน จะมีคำสั่งไม่เปรียบเทียบปรับก็ได้ หรือเปรียบเทียบปรับน้อยกว่าที่ผู้ร้องแจ้งความนำจับก็ได้ หรือด้วยเหตุคดีหมดอายุความ หรือการพิจารณาโทษปรับเพียงกรรมเดียวซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของผู้ร้องซึ่งร้องมาหลายกรรม หรือด้วยเหตุใดก็แล้วแต่ จึงอยู่ในอำนาจในการดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนั้น ๆ ผู้แจ้งความนำจับไม่อาจทราบข้อเท็จจริงและข้อบังคับตามกฎหมายได้ทั้งหมด ดังนั้น ผู้แจ้งความนำจับอาจจะไม่ได้เงินสินบนตามที่แจ้งความนำจับก็เป็นไปได้

โดยการจ่ายเงินสินบนแก่ผู้แจ้งความนำจับ จะจ่ายเงินสินบนให้แก่ผู้แจ้งความนำจับเฉพาะในคดีความผิดที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินคดีจนเป็นผลสำเร็จและผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับแล้วเท่านั้น โดยการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ หากใช้ต้องดำเนินคดีหรือทำ

การเปรียบเทียบปรับ ตามความต้องการของผู้ร้องเรียนเพียงสถานเดียว และถึงแม้จะพบการกระทำความผิดแล้วก็ตาม ก็ยังไม่แน่ว่าผู้กระทำความผิดจะยินยอมให้เปรียบเทียบหรือไม่ หรือกรณีมีการแจ้งความร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด ตามที่ได้รับแจ้งความนำจับ รวมทั้งหากมีการฟ้องร้องคดีต่อศาลแล้ว ก็ยังไม่แน่ว่าศาลจะพิพากษาเป็นความผิดและลงโทษผู้กระทำความผิด และยังไม่สามารถรับรู้ได้ว่าผู้กระทำความผิดจะยินยอมชำระค่าปรับหรือไม่เพียงใด ดังนั้น การที่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ดำเนินการเปรียบเทียบปรับแก่ผู้กระทำความผิด ตามที่ได้รับแจ้งความนำจับจากผู้ร้อง จะเป็นผลโดยตรงให้ผู้ร้องไม่ได้รับเงินสินบนนำจับก็ตาม ก็ยังไม่อาจถือได้ว่าพนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการฝ่าฝืนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ร้อง อันไม่เข้าองค์ประกอบของการเป็นผู้เสียหายตามประมวลวิธีพิจารณาความอาญา เพราะการทำงานเพื่อพิจารณาตรวจสอบและดำเนินการใด ๆ ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ย่อมไม่เกิดผลโดยตรง ที่จะทำให้ผู้แจ้งความนำจับเกิดความเสียหาย ต่อผู้แจ้งความนำจับนั้น หากพนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวน หรือศาลไม่ลงโทษตามคำร้องแจ้งความนำจับ ผู้แจ้งความนำจับจึงมิใช่ผู้เสียหายในทางอาญา การดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่มิใช่คำมั่นว่าจะมีการเปรียบเทียบปรับหรือลงโทษปรับตามคำร้องของผู้แจ้งความนำจับแต่อย่างใด ผู้แจ้งความนำจับเป็นแค่ผู้ชี้เบาะแสเพียงเท่านั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เปรียบเทียบปรับต้องพิจารณาอย่างรอบคอบตามข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเท่าเทียมของการบังคับใช้กฎหมายมากที่สุด



เอกสารอ้างอิง

1. กระทรวงการคลัง. ข้อบังคับกระทรวงการคลังว่าด้วยการหักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลัง พ.ศ. 2546. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 124 ตอนพิเศษ 10 ง หน้า 12 (ลงวันที่ 29 มกราคม 2550).
2. กระทรวงการคลัง. ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การกำหนดประเภท และอัตราการหักเงินค่าปรับก่อนนำส่งคลัง. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนพิเศษ 10 ง หน้า 1 (ลงวันที่ 29 มกราคม 2550).
3. กระทรวงสาธารณสุข. ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจ่ายเงินสินบน เงินรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ตามพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 พ.ศ. 2565. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 139 ตอนพิเศษ 283 ง (ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2565).
4. กระทรวงการคลัง. ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจ่ายเงินสินบนรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน พ.ศ. 2546. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนพิเศษ 10 ง (ลงวันที่ 29 มกราคม 2550).
5. กระทรวงสาธารณสุข. ระเบียบกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจ่ายเงินสินบน เงินรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน พ.ศ. 2549. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนพิเศษ 27 ง (ลงวันที่ 8 มีนาคม 2550).
6. จังหวัดพัทลุง. ระเบียบจังหวัดพัทลุง ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจ่ายเงินสินบน เงินรางวัล และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน พ.ศ. 2564 (ลงวันที่ 31 มีนาคม 2564).